

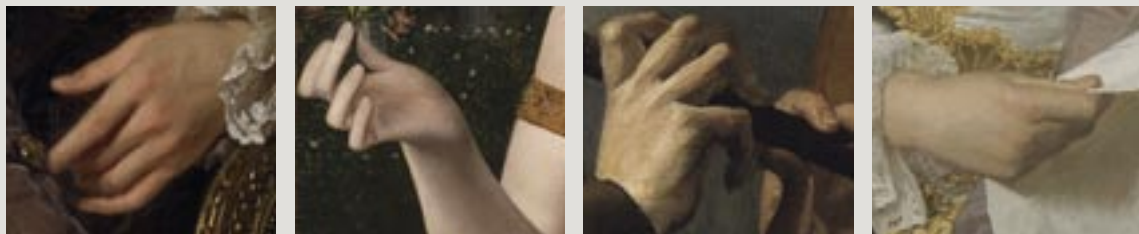
- 4 Förord
- 7 Olika sätt att se – om bildanalys**
- 8 En metodisk verktygslåda för bildanalys
 - 15 Exempelanlys: Marcus Larson *Småländskt Vattenfall*
- 19 Kroppsuppfattning, skönhetsideal och genus**
- 20 Kort om skönhetsideal genom århundradena
 - 24 Att se
 - 28 Att diskutera
 - 32 Att undersöka
 - 36 Att använda porträtt för att undersöka genus, skönhetsideal och mode genom tiderna
- 41 Arbeta med bilderna kronologiskt. Eller är en målning från 1400-talet alltid renässans?**
- 43 Ledord
 - 48 Att se
 - 52 Att undersöka
- 55 Text blir bild och bild blir text**
- 56 Text blir bild – om Ovidius *Metamorfoser*
 - 58 Bild blir text – om att skriva ekfraser
 - 62 Att se
 - 68 Att diskutera
 - 72 Att undersöka
- 75 Att arbeta med målningar som historiskt källmaterial**
- 76 *Gustav III:s kröning* av Carl-Gustav Pilo
 - 81 *Batavernas trohetsed till Claudius Civilis* av Rembrandt
 - 85 *Karl XII:s likfärd* av Gustav Cederström
 - 91 *Tors kamp med jättar* av Mårten Eskil Winge
- 95 Beskrivning av bilderna i materialet**
- 96 Antiken
 - 100 Medeltiden
 - 102 Renässansen
 - 110 1600-talet
 - 126 1700-talet
 - 142 1800-talet
 - 158 Register
 - 159 Tips för fortsatt läsning
 - 161 Verkförteckning

ATT UNDERSÖKA

Para ihop

Skriv ut samtliga bilder i materialet (komplettera gärna med samtida bilder som ni valt från konstböcker, nätet, reklam etc.) och numrera dem. Lägg bilderna på ett bord. Skriv ismer och epoker på lappar – medeltid, barock, rokokko etc. Ge eleverna i uppgift att para ihop lappar och bilder.

Alla ska sedan motivera sina par. Det är motiveringen som är viktig, snarare än ”rätt” eller ”fel”.

Övningen kräver att eleverna har fått en övergripande epokgenomgång.

Tidslinje

En liknande övning som *Para ihop* kan göras med lappar där olika århundraden skrivits. Uppgiften blir då att para ihop bilderna med rätt tid. Man kan även välja att göra en tidslinje som får sträcka sig runt klassrummet eller växa fram digitalt. Elevernas uppgift blir att skapa associativa bilder som ger perspektiv till en tid eller epok. Bilderna kan klippas ur nutida magasin, hämtas från nätet eller vara historiska. Tanken är att skapa bilder som kan fungera som ”mind-maps” eller ingångar till en tid eller epok.

Ex. Andra hälften av 1700-talet (rokoko, nyklassicism, upplysning): att hitta bilder som speglar ytlighet, erotik, sinnlighet, klasskillnader, status, lyxkonsumtion, könsnormer som tillåter såväl män som kvinnor att sminka sig och klä sig färgglatt, vurm för antiken etc.

Gör en utställning/en berättelse

Skriv ut samtliga bilder. Dela in eleverna i grupper. Varje grupp får till uppgift att göra en utställning eller en reklamkampanj om en viss epok eller ism. De får utgå från bilderna i materialet. Vill de komplettera får de endast göra det med nutida bilder från nätet, reklam, tidningar eller egna illustrationer. De kan arbeta med detaljer ur bilderna, hela bilderna, ord samt längre eller kortare utställnings- och verkstexter.

Hitta en illustration

Välj ut ett antal texter som på olika sätt representerar en epok och låt eleverna välja en bild som de tycker illustrerar texten. Låt dem motivera sitt val. Det kan vara en bild som kompletterar texten, eller som motsäger den på ett sätt som får läsaren att tänka till. De kan även välja en nutida bild eller ett bildpar.

KUNG KANDAULES AV LYDIEN VISAR SIN GEMÅL FÖR GYGES

Bilden skildrar en av den grekiska historikerns Herodotos berättelser om de lydiska kungarna. Kung Kandaules var enligt legenden gift med en mycket vacker kvinna. Han skröt om hennes skönhet för sin närmaste man Gyges. För att övertyga honom ville kungen att han skulle uppleva hur vacker hon var med egna ögon. Kandaules lät därför Gyges kika in i drottningens sovrum när hon klädde av sig för att gå och lägga sig. Drottningen avslöjade Gyges. Nästa dag kallade hon på honom och förklarade att hennes heder nu kunde ifrågasättas. Endast hennes make hade rätt att betrakta hennes nakna kropp. Hon ställde Gyges inför ett ultimatum att antingen mörda kungen eller själv begå självmord. Gyges valde att mörda Kandaules. Han gifte sig sedan med drottningen och vann samtidigt makten i Lydien.

Motivet var populärt särskilt under 1600-talet. Jacob Jordaens har här valt att skildra det dramatiska ögonblick när Gyges tittar in på drottningen. Man ser honom sticka in huvudet bakom draperiet till höger i bild. Bakom honom skymtar kungen. Snart kommer drottningen att upptäcka Gyges och kasta ut honom ur sängkammaren, men för tillfället har hon vänt sin blick mot oss. Är hon på väg att gå och lägga sig? Tar hon av eller på sin vita underklänning? Försöker hon blygt dölja sin nakna bakdel med handen eller lockar hon oss att följa henne in bakom sängförhängena? Kvinnans kropp är fyllig. Konstnären har lagt mycket ljus på hennes rumpa, vilket gör den till målningens centrala motiv. Den lilla flämtande hunden på fotpallen är en symbol för kvinnans trofasthet gentemot sin make. Pottan är ett tecken på att denna trofasthet kan ifrågasättas – äktenskapet har vanvördats. Som betraktare av målningen står vi i samma position som konstnären. Vi ser egentligen mer av kvinnans nakenhet än Gyges. Begår vi då inte, enligt berättelsen, ett större brott än han?

Hur har Jordaens tolkat Herodotos berättelse? Är det kungen som begått ett oförlåtligt misstag eller har han lockats till det av en intrigerande hustru? Får hustrun skylla sig själv eftersom hon är så vacker och utmanande? Bilden handlar om blickar och ägande. Men den handlar också om den nakna kvinnan som erotiskt objekt i den västerländska konsten.

SKYLLA SIG SJÄLV EFTERSOM HON ÄR SÅ VACKER OCH UTMAN

Man kan använda Kung Kandaules av Lydien visar sin gemål för Gyges för att diskutera och analysera skönhetsideal då och nu samt för att diskutera blickens betydelse i betraktandet av den nakna kvinnokroppen. Bilden kan också användas för att diskutera erotik och könsnormer.

ANDE? BILDEN HANDLAR OM BLICKAR OCH ÄGANDE. MEN DEN

Konstnär: Jacob Jordaens, flamländsk, 1593–1678
Titel: Kung Kandaules av Lydien visar sin gemål för Gyges
Tillkomstår: okänt